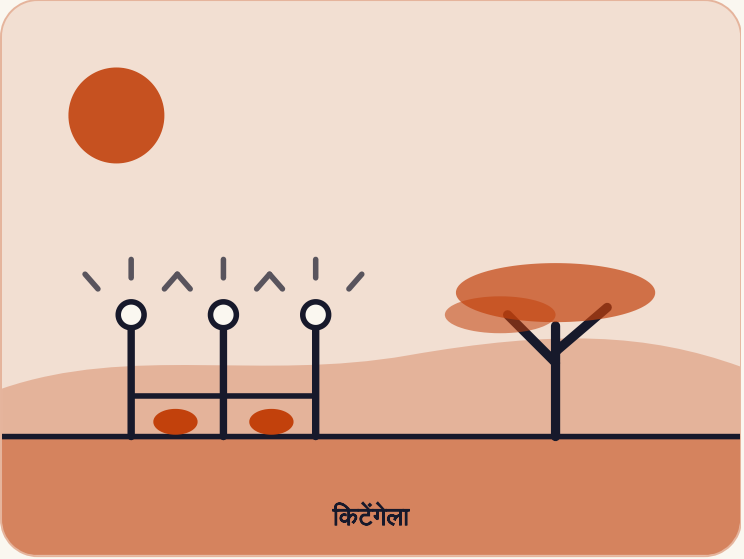

केनिया

प्रकाशाने सिंहांना पळवणारा मुलगा

नैरोबीजवळचा एक मासाई मुलगा सिंहांमुळे गुरं गमावून थकला होता. 11 व्या वर्षी त्याने असे दिवे बनवले जे सिंहांना दूर ठेवत.

कुठे किटेंगेला

कोण रिचर्ड तुरेरे, किटेंगेलाचा एक मासाई मुलगा

केव्हा 2011 ते 2013

4 मिनिटांचे वाचन

गोष्ट

रिचर्ड तुरेरे केनियाच्या किटेंगेलामध्ये वाढले. त्यांच्या कुटुंबाचं घर नैरोबी राष्ट्रीय उद्यानाच्या काठावर आहे. उद्यानात सिंह, जिराफ आणि इतर रानटी प्राणी फिरतात.

ते मासाई आहेत, आणि त्यांच्या कुटुंबाकडे गुरं होती. नऊ वर्षांचे असताना त्यांनी ती चरायला नेण्यास सुरुवात केली. रात्री अनेकदा सिंह येऊन कुटुंबाच्या गायी, शेळ्या आणि मेंढ्या मारून टाकत. ते सिंहांचा तिरस्कार करतच मोठे झाले.

फिरता प्रकाश

परिसरातल्या अनेक गुराख्यांनी प्रत्युत्तर दिलं. काहींनी विष देऊन सिंहांना मारलं. एका अहवालानुसार केनिया दरवर्षी 100 पेक्षा जास्त सिंह गमावतो, अनेकदा संतापलेल्या स्थानिकांमुळे.

रिचर्ड यांनी काहीतरी वेगळं करून पाहिलं. एके दिवशी ते हातात टॉच घेऊन गुरांच्या कुंपणाभोवती फिरत होते. सिंह दूर राहिले. ते फिरत्या प्रकाशाला घाबरत होते.

एके दिवशी, मी फिरत असताना, मला कळलं की सिंह फिरत्या प्रकाशाला घाबरतात.

रिचर्ड तुरेरे, CNN ला, 2013

रिचर्ड 11 वर्षांचे होते. त्यांना विजेची छोटी उपकरणं उघडून दुरुस्त करायला आवडायचं. काही आठवड्यांनी त्यांच्याकडे एक योजना तयार होती.

त्यांनी कुंपणाभोवती खांबांवर लुकलुकणारे LED बल्ब लावले, जे छोटे तेजस्वी दिवे असतात. ते बाहेरच्या दिशेने होते. त्यांनी ते स्विच असलेल्या एका डब्याला आणि एका जुन्या कारच्या बॅटरीला जोडले. एक सोलर पॅनल बॅटरी चार्ज ठेवायचं.

बल्ब आळीपाळीने चालू-बंद होतात. सिंहाला ते असं वाटतं की कोणीतरी माणूस टॉच घेऊन फिरतोय.

11

त्यांनी ते बनवलं तेव्हा वय

\$10किंवा त्यापेक्षा कमी, संपूर्ण
यंत्रणेचा खर्च, संयुक्त
राष्ट्रांच्या अहवालानुसार**75**2013 पर्यंत केनियात
वापरात असलेले सेट

ते कामी आलं का?

अहवालानुसार हो. CNN ने 2013 मध्ये सांगितलं की तेव्हापासून त्यांच्या कुटुंबाने सिंहांमुळे कोणतीही गुरं गमावली नाहीत. शेजाऱ्यांनी स्वतःसाठीही दिवे मागितले.

केनिया वन्यजीव सेवेतल्या एका शास्त्रज्ञाने BBC ला त्याचं कारण सांगितलं. सिंह स्थिर प्रकाशाला घाबरत नाहीत. पण अनेक ठिकाणांहून लुकलुकणारा प्रकाश त्यांना गोंधळात टाकतो.

रिचर्ड म्हणतात की त्यांना कोणीही शिकवलं नाही. “मी हे स्वतः केलं,” त्यांनी CNN ला सांगितलं.

2013 मध्ये, वयाच्या 13 व्या वर्षी, त्यांनी कॅलिफोर्नियातल्या TED परिषदेत भाषण केलं. वन्यजीव तज्ज्ञांनी त्यांना केनियातल्या एका चांगल्या शाळेत शिष्यवृत्ती मिळवायला मदत केली होती.

केव्हा काय घडलं

- **9 व.** रिचर्ड कुटुंबाची गुरं चरायला नेऊ लागतात.
- **11 व.** ते पहिल्या “लायन लाइट्स” बनवतात.
- **2012** ते शिष्यवृत्तीवर एका चांगल्या शाळेत जाऊ लागतात.
- **2013** 13 व्या वर्षी ते TED परिषदेत भाषण करतात.

प्रकरण दुसरे

ही गोष्ट खास का आहे

वन्यजीव वाचवण्याच्या बहुतेक कल्पना तज्ज्ञांकडून येतात. ही एका अशा मुलाकडून आली जो सिंहांचा तिरस्कार करायचा. तिने एकाच वेळी गुरं आणि सिंह दोघांनाही वाचवलं.

ती स्वस्त आणि साधीही होती, म्हणून शेजारी ती अवलंबू शकले.

आमचं मत

सिंह कशाला घाबरतात ते पाहून त्यांनी समस्या सोडवली.

प्रकरण तिसरे

आपण काय शिकू शकतो

1

बनवण्याआधी पाहा

रिचर्ड यांनी आधी पाहिलं की सिंह फिरत्या टॉर्चला घाबरतात. मग त्यांनी आपले दिवे बनवले.

हे करून पाहा: तुमच्यासमोरची एखादी समस्या सोडवण्याआधी दहा मिनिटं फक्त पाहा.

2

जे आधीच चालतं त्याची नक्कल करा

टॉर्च घेतलेली व्यक्ती सिंहांना दूर ठेवायची. त्यांच्या लुकलुकणाऱ्या दिव्यांनी तिची नक्कल केली.

हे करून पाहा: तुमच्या आयुष्यातली आधीपासून चालणारी एक गोष्ट निवडा आणि ती पुन्हा कशी करता येईल ते विचारा.

3

तुमच्याकडे जे आहे ते वापरा

त्यांनी LED बल्ब, जुन्या कारची बॅटरी आणि सोलर पॅनल वापरलं.

हे करून पाहा: तुमच्याकडच्या तीन अशा गोष्टी लिहा ज्या एखादी छोटी समस्या सोडवू शकतील.

4

उपाय वाटा

शेजाऱ्यांनी दिवे मागितले, आणि 2013 पर्यंत सुमारे 75 सेट वापरात होते.

हे करून पाहा: तुम्हाला उपयोगी पडलेला उपाय एका व्यक्तीला दाखवा.

मनात ठेवण्यासारखा एक विचार

समस्येकडे नीट पाहा, ती तुम्हाला उत्तर दाखवू शकते.

स्रोत (इंग्रजीत)

CNN

[Boy scares off lions with flashy invention \(2013\)](#)

Africa Renewal (United Nations)

[Simple invention brokers peace between humans and wildlife \(2013\)](#)

TED

[Richard Turere, speaker profile](#)

तथ्य-तपासणी टीप: स्रोत मुख्य कथेवर सहमत आहेत. तारखा त्यांच्या वयावरून काढल्या आहेत: CNN म्हणतं की 2013 च्या सुरुवातीला ते 13 वर्षांचे होते आणि त्यांनी दिवे 11 व्या वर्षी बनवले, म्हणजे सुमारे 2011. CNN म्हणतं की दिव्यांनंतर त्यांच्या कुटुंबाने सिंहांमुळे कोणतीही गुरं गमावली नाहीत; संयुक्त राष्ट्रांचा अहवाल म्हणतो की हल्ले “कमी होत” होते. संयुक्त राष्ट्रांचा अहवाल म्हणतो की यंत्रणेत पाच टॉर्च बल्ब आहेत आणि खर्च 10 डॉलरपेक्षा कमी आहे; CNN फक्त “कमी खर्च” म्हणतं. केनियातले 75 सेट ही CNN ची 2013 ची मोजणी आहे. केनिया वन्यजीव सेवेतल्या शास्त्रज्ञांचं वाक्य BBC ने दिलं, जसं संयुक्त राष्ट्रांनी सांगितलं; मी BBC चा लेख उघडला नाही. वर्षाला 100 पेक्षा जास्त सिंह गमावण्याचा आकडा संयुक्त राष्ट्रांच्या अहवालातला आहे, जो The Economist चा संदर्भ देतो; मी तो तपासला नाही. Elephant Society च्या 2023 च्या एका

पानावर म्हटलं आहे की दिवे आता 2,000 पेक्षा जास्त घरांचं रक्षण करतात आणि ते दर आठवड्याला सुमारे नऊ गायी गमावत; हे एकाच स्रोतातून आहे, म्हणून कथा ते वगळते. द नेशन (केनिया) चा लेख CNN च्या लेखाची प्रत आहे, म्हणून तो दुसरा स्रोत मानलेला नाही. “आमचं मत” असलेल्या ओळी आमचं स्वतःचं विश्लेषण आहे. बाकी सर्व माहिती वरील स्रोतांमधून घेतली आहे.